

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

факультет журналістики

кафедра прикладної лінгвістики та літературознавства

кафедра іноземних мов

кафедра журналістики

кафедра філософії

**КОНЦЕПТИ, ДИСКУРС І ЕТИКА КОМУНІКАЦІЇ: ЛІНГВІСТИЧНІ,
ЖУРНАЛІСТСЬКІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ ВИМІРИ**

Матеріали міжкафедрального круглого столу

27 березня 2026 року

Одеса – 2026

УДК 81'42:174.4:070(049.2)
К653

Круглий стіл проведено відповідно до наказу ректора Національного університету «Одеська юридична академія» від 03 березня 2026 р. № 462-59

Організаційний комітет конференції:

Голова оргкомітету:

Мінас АРАКЕЛЯН – проректор з наукової роботи, доктор юридичних наук, професор.

Заступники голови оргкомітету:

Олена СКАЛАЦЬКА – декан факультету журналістики, доктор філософських наук, професор.

Мирослава МАМИЧ – завідувач кафедри прикладної лінгвістики та літературознавства, доктор філологічних наук, професор.

Олексій ФЕДОТОВ – начальник науково-дослідної частини, доктор юридичних наук, професор.

Робоча група:

Юлія ТОМЧАКОВСЬКА – завідувач кафедри іноземних мов, доктор філологічних наук, доцент.

Вікторія КОЛКУТІНА – завідувач кафедри журналістики, доктор філологічних наук, професор.

Ігор ШАМША – в.о. завідувача кафедри філософії, кандидат філософських наук, доцент.

Анастасія КІСЕЛЬОВА – доцент кафедри прикладної лінгвістики та літературознавства, кандидат філологічних наук, доцент.

Таїсія ІВАНІЙЧУК – директор наукової бібліотеки НУ «ОЮА»

Метою круглого столу було осмислення ролі мови, комунікації та дискурсивних практик у сучасному суспільстві, а також етичних засад інформаційної взаємодії в умовах розвитку медіа й цифрових технологій. Учасники обговорили проблеми медійних маніпуляцій, поширення фейкової інформації, етики комунікації, меж свободи слова та впливу соціальних мереж і генеративного штучного інтелекту на суспільну свідомість. Окрему увагу приділено лінгвістичним і філософським аспектам формування смислів, істини та відповідальності за комунікативні дії. У підсумку наголошено на важливості критичного мислення та формування етично відповідального інформаційного середовища.

Матеріали та пристатейна література публікуються в авторській редакції. За достовірність фактичної інформації у публікаціях відповідальність несуть автори.

Концепти, дискурс і етика комунікації: лінгвістичні, журналістські та філософські виміри : матеріали міжкафедр. круглого столу (м. Одеса , 27 березня 2026 р) / упоряд.: М. В. Мамич. Одеса : НУ «Одеська юридична академія», 2026. 110 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/32787> ;DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.32787>

© НУ «Одеська юридична академія», 2026

Козак Т.

Особливості семантично-функціонального перекладу термінів німецького цивільного та кримінального права українською мовою.....38

Колкутіна В.

Трансформація образності у сучасному медіатексті.....42

Крижановська Т.

Невизначеність як концепт сучасного комунікативного дискурсу: філософський аналіз.....45

Лепетуха М.

Трансформація журналістських жанрів і наративів у соціальних мережах в умовах дезінформації.....49

Лесневська К.

Сучасний інтернет-дискурс: аспекти дослідження.....52

Літвінчук І.

Від новин до медіафрагментів: еволюція журналістського дискурсу в цифрову епоху.....55

Мамич М.

Етична рамка мовлення в умовах війни: трансформація концептів *відповідальність* та *солідарність* в українському публічному дискурсі.....59

Назаренко О.

Публічний виступ як форма комунікативної взаємодії в системі соціальних комунікацій.....64

Катерина ЛЕСНЕВСЬКА,

старший викладач кафедри іноземних мов

Національний університет

«Одеська юридична академія»

СУЧАСНИЙ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРС: АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Стрімкий розвиток цифрових технологій і глобальної мережі Інтернет суттєво трансформував сучасну комунікацію, зумовивши формування нового типу дискурсу – інтернет-дискурсу. Він охоплює різноманітні форми онлайн-комунікації, що реалізуються у соціальних мережах, блогах, форумах, чатах, месенджерах, електронній пошті, коментарях до новин, а також на численних цифрових платформах. Інтернет-дискурс характеризується особливими мовними, прагматичними та структурними рисами, які відрізняють його від традиційних форм усної та писемної комунікації. У сучасному науковому дискурсі він розглядається як складне комунікативне явище, що формується під впливом технологічних, соціальних і культурних чинників, а також відображає нові форми взаємодії людей у цифровому середовищі (Crystal, 2004).

Однією з характерних ознак інтернет-дискурсу є інтерактивність, що забезпечує швидкий обмін інформацією між учасниками комунікації. Онлайн-комунікація часто має діалогічний або полілогічний характер, оскільки користувачі можуть одночасно брати участь у спілкуванні, коментувати повідомлення та реагувати на них у режимі реального часу. Крім того, для інтернет-дискурсу властиві гіпертекстуальність, мультимедійність і глобальність, які формують нові моделі мовленнєвої взаємодії. У цьому контексті дискурс розуміється не лише як текст, а як складний процес комунікації, пов'язаний із соціальним і культурним контекстом мовленнєвої діяльності (Brown, 1983).

Суттєвою характеристикою інтернет-дискурсу є поєднання ознак усного та писемного мовлення. З одного боку, онлайн-комунікація реалізується переважно у писемній формі, з іншого вона часто має риси спонтанності, характерні для усного мовлення. Це проявляється у використанні скорочень, емодзі, графічних символів, неформальної лексики, вигуків, повторів та інших елементів, що допомагають передавати емоційні відтінки повідомлення. Такі мовні засоби виконують функцію компенсації невербальних компонентів комунікації, які відсутні у письмовому тексті. Завдяки цьому формується особливий стиль онлайн-спілкування, який поєднує риси розмовного та писемного мовлення і створює ефект безпосередньої комунікативної взаємодії.

Важливим аспектом дослідження інтернет-дискурсу є його лексична та стилістична організація. У текстах онлайн-комунікації активно використовуються неологізми, запозичення, аббревіатури, скорочення та інтернет-сленг. Це пояснюється прагненням до економії мовних засобів і швидкого обміну інформацією. Наприклад, у цифровому середовищі поширеними є скорочення типу LOL, BTW, IMHO, BRB, які виконують функцію стислого передавання емоцій або оцінок. Крім того, значну роль відіграють мультимодальні елементи – зображення, відео, гіперпосилання, меми, інфографіка, GIF-анімації, які доповнюють вербальний текст і розширюють його комунікативні можливості.

Ще однією характерною рисою інтернет-дискурсу є його гіпертекстуальна структура. Інтернет-тексти часто містять посилання на інші матеріали, що створює розгалужену систему взаємопов'язаних повідомлень. Завдяки цьому користувач може переходити від одного тексту до іншого, отримуючи додаткову інформацію та формуючи власну траєкторію читання. Гіпертекстуальність змінює традиційні принципи організації тексту, оскільки читання в інтернеті часто має нелінійний характер.

Особливою рисою інтернет-дискурсу є його мультимодальність. У сучасному цифровому середовищі текст рідко існує ізольовано від інших

знакових систем. Він взаємодіє з візуальними, аудіальними та графічними компонентами, що створює комплексний комунікативний простір. Зображення, відео, аудіофайли, інфографіка та інтерактивні елементи виконують важливу роль у передачі інформації та формуванні смислу повідомлення. Завдяки цьому інтернет-дискурс набуває полікодового характеру.

Важливим аспектом функціонування інтернет-дискурсу є також його прагматична спрямованість. Онлайн-комунікація часто має на меті не лише передачу інформації, а й формування певного ставлення, вплив на думку аудиторії або залучення користувачів до обговорення. Саме тому в інтернет-текстах широко використовуються емоційно забарвлена лексика, риторичні запитання, заклики до дії, а також різноманітні засоби експресивності.

У цьому контексті інтернет-комунікація часто розглядається як один із найбільш інноваційних різновидів сучасного дискурсу, що відображає зміни у способах соціальної взаємодії та інформаційного обміну. Цифрове середовище створює нові умови для мовної творчості, експериментів із мовними формами та формування нових комунікативних стратегій (Crystal, 2004).

Отже, сучасний інтернет-дискурс є складним багатовимірним явищем, яке поєднує мовні, соціальні та технологічні аспекти комунікації. Його дослідження дозволяє виявити нові тенденції розвитку мови в умовах цифрового середовища, простежити трансформацію мовних норм та зрозуміти механізми формування нових комунікативних практик. У зв'язку з постійним розвитком інформаційних технологій інтернет-дискурс залишається перспективним напрямом лінгвістичних досліджень, що відкриває широкі можливості для подальшого аналізу мовних процесів у сучасному суспільстві.

Література

1. Brown, G. (1983). *Discourse analysis*. Cambridge University Press.
2. Crystal, D. (2004). *Language and the internet*. Cambridge University Press.